

Соціально-економічний сталий розвиток України та шляхи до євроінтеграції

Сергій Пижьянов

*аспірант спеціальності 051 Економіка,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: PyzhianovsK@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6068-6022*

Ігор Румик

*науковий керівник, д.е.н., професор,
завідувач кафедри національної економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: rutykii@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3943-639X*

Стійкий соціально-економічний розвиток – одна з сучасних глобальних проблем, спрямована на максимізацію користі від економічного та соціального зростання, зберігання довкілля та довготривале використання природних ресурсів. Цей процес передбачає покращення життя та соціального благополуччя через структурні зміни в економічній і соціальній сферах. Російська війна в Україні вимагає перегляду стратегії сталого розвитку країни.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей економічної та соціальної стратегії для сталого розвитку України у процесі євроінтеграції.

Євроінтеграція України пов'язана з загальним розвитком, утворенням сучасної політики, захистом національних інтересів. Управління держави має балансувати екологію, соціальні аспекти і економіку. Цивілізаційний розвиток швидко вичерпує ресурси та навколишнє середовище, що загрожує глобальною кризою. Управління економічним розвитком - ключове завдання. Концепція «сталого розвитку» забезпечує рівні можливості та якісне середовище для майбутніх поколінь. Україна адаптує глобальні завдання до власних планів розвитку, веде моніторинг їх досягнення через Державну службу статистики [1].

Стале економічне зростання вимагає принципів ринкової економіки та дієвого регулювання влади. Важливо підвищувати конкурентоспроможність, життєвий рівень і покращувати екологію. Національні економіки, залежні від ресурсів та фінансів, потребують сталого розвитку. Глобальний попит на ресурси шкодить бізнесу та довкіллю, і застосування концепції сталого розвитку ЄС може зменшити цей негативний вплив. Європа та Україна потребують сталого соціально-економічного розвитку через потребу підвищення конкурентоспроможності в умовах зростаючої конкуренції з боку Китаю, Північної Америки, а також нового розподілу ринків між росією та США. Це пов'язано з необхідністю забезпечення енергетичної безпеки та підвищення рівня життя населення, що сприятиме економічному зростанню.

Система стратегічного планування сталого соціально-економічного розвитку для країн-членів ЄС та України включає трирівневе планування на національному, регіональному та місцевому рівнях. Проте Україна, навіть до

війни, мала проблеми з організацією системного підходу управління, розробки стратегій та оцінки їх ефективності. Незважаючи на це, в 2021 році Україна піднялася на 36-е місце серед 165 країн за рейтингом сталого розвитку ООН, покращивши досягнення у 10 із 17 цілей [2].

Основні напрями стратегічного планування сталого розвитку національної соціально-економічної системи включають: забезпечення підвищення конкурентоспроможності національного виробника на ринках, включаючи внутрішні та зовнішні, та використання переваг відкритих ринків; зменшення попиту на енергоносії в національному господарстві через розширення джерел та каналів постачання імпортованих енергоносіїв, включаючи відновлювані джерела; створення нових стимулів для залучення інвестицій та збереження наявних фінансових резервів у економіці; мінімізація впливу зростання світових цін на енергоносії на економіку та добробут громадян; розробка ефективної програми швидкого реагування на кризові ситуації в економічній, соціальній, екологічній та політичній сферах; встановлення організаційно-правових засад для відстеження ефективності урядових дій та виявлення можливих слабких місць в економіці.

Феномен сталого розвитку України - це підтримка високого рівня життя населення, врахування потреб людей, економічного зростання та стабільності довкілля. Соціалізація економіки - це зміни в інтересах особистості та суспільства, які спрямовані на зменшення різниці між людьми та підвищення важливості соціальної сфери. Важливо, щоб цей процес охоплював всі галузі економіки та враховував індивідуальні потреби. Це призводить до якісних змін у споживанні та житті, а успішна політика визначається підвищенням доходів населення та загальним благополуччям.

У соціальній сфері України, не зважаючи на окремі позитивні зміни завдяки економічним реформам, спостерігається занепад населених пунктів та проблеми на ринку праці, такі як безробіття, низький рівень професійної підготовки працівників і відсутність нових робочих місць. Ці та інші фактори створюють загрозу демографічному відтворенню та викликають напруження. Євроінтеграція потребує від України відповідності екологічним та соціальним стандартам ЄС, що є складним завданням, як показує досвід інших постсоціалістичних країн. Вступ до ЄС передбачає повне виконання його екологічних та соціальних політик, включаючи гармонізацію внутрішнього законодавства з нормами ЄС та створення системи контролю за їх дотриманням.

Україна працює над наближенням своєї політики до європейських стандартів, зважаючи на власні інтереси та економічні можливості. Основна мета – впровадження еколого-економічних підходів, які успішно використовуються в ЄС для сталого розвитку. Уряд України працює над соціальним та екологічним розвитком економіки. Однак, відсутні ефективні механізми забезпечення екологічної безпеки та соціальної стабільності, зокрема на рівні регіонів. Наперекір агресії росії, Україна не здається у своїх зусиллях до європейської інтеграції та сталого розвитку. Військові події значно ускладнюють збір та

аналіз економічних та фінансових даних, у тому числі для оцінки досягнень Цілей сталого розвитку. Україна, ставши кандидатом на вступ до ЄС, почала впроваджувати деякі ініціативи, такі як створення Офісу з реалізації Цілей сталого розвитку, для інтеграції ЦСР у національну та регіональну політику [2].

Війна в Україні призвела до економічної кризи: збитки ВВП становлять 35-40% через втрати у багатьох сферах. Найважливіші ЦСР після конфлікту: боротьба з бідністю, гідна праця, чиста вода, промисловість, інновації та інфраструктура. Україна потребує нових стратегій для забезпечення сталого розвитку, зосереджених на зеленій економіці та енергоефективності. Реконструкція соціальних закладів також важлива для енергоефективності та використання низьковуглецевих матеріалів. Війна та економічні проблеми значно ускладнили досягнення ЦСР в Україні. Для сталого розвитку потрібен мир, але конфлікт знизив Глобальний індекс миру на 16%, поставивши нашу країну на 153 місце з 163 країн у рейтингу. Війна в Україні, крім військових аспектів, також суттєво впливає на соціальні та демографічні показники країни. Вона створює великі ризики для громадян, особливо жінок та дітей, порушуючи різноманітні аспекти життя і національної структури [3].

Отже, сталий розвиток об'єднує економічний розвиток, соціальний прогрес та науково-технічний успіх з раціональним використанням природних ресурсів. Його основна мета - забезпечення миру для досягнення інших цілей. Стале зростання у контексті євроінтеграції - ключове завдання для уряду та науковців України, що відкриває можливості для нових моделей економіки, спрямованих на покращення якості життя. Це також є фундаментом для євроінтеграції, оскільки критерії сталого розвитку та екологічної безпеки стають пріоритетними. Це дозволить переглянути пріоритети в державній політиці та шляхи досягнення цих цілей.

Ключові слова: недержавне пенсійне забезпечення; соціальний захист; солідарна система; недержаний пенсійний фонд; інвестування; розвиток держави; євроінтеграція; економічна стратегія; нові моделі економіки; демографічне напруження.

Список використаних джерел

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 №722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
2. Рудая М. В., Мазурик М. М. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2021. № 3 (1). 204-211.
3. Капінос Г., Ларіонова К. Проблеми управління сталим розвитком України в умовах війни. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. (1). 93-103.